

DOI: [10.22034/mmbj.2025.67630.1195](https://doi.org/10.22034/mmbj.2025.67630.1195)

Presenting a Structural Model of Sports Success Based on Competitive Anxiety and Perception of Failure with the Mediation of Social Support Perception in High School Student Athletes

Akbar Ebrahimi Orang^{*1}, Hamzeh Moradi², Sohrab Yazdani³

1. Department of Psychology and Counseling, Farhangian University, Tehran, Iran.
Email: ebrahimiorang@cfu.ac.ir
2. Department of Physical Education, Farhangian University, Tehran, Iran.
3. Department of Educational Administration, Farhangian University, Tabriz, Iran.

Received Date: 2025 June 1

Review Date: 2025 July 1

Accepted Date: 2025 July 22

Published Date: 2026 April 21

Abstract

Academic life is one of the most important periods in the lives of adolescents, which affects their fruitful and successful upbringing and learning. In addition to academic life, one can also focus on sports life and success in it. The aim of the present study was to present a structural model of sports success based on competitive anxiety and perception of failure with the mediation of social support perception in the second secondary school students. In terms of its nature and goals, this research is applied and the correlation method was used for its implementation. The statistical population of this research included all students, all students, sports students of the second secondary level of Ajabshir, numbering 352 people. The statistical sample was selected based on the Kargesi and Morgan table in the number of 185 people through available sampling method. To collect information from the competitive anxiety questionnaires of Martner and the fear of performance failure assessment by Conroy et al. the perception of social support Zimmet, Dalm and Farley and the sports success questionnaire of Mousavi and Vaez Mousavi. used. For data analysis, path analysis was used SPSS and Amos. The results showed that competitive anxiety and perception of failure and perception of social support have the ability to predict sports success, and competitive anxiety and perception of failure have an indirect effect on sports success through the mediation of perception of social support. And it is concluded that sports success in student athletes can be predicted through predictive and mediating variables. Given the confirmation of the indirect effects of competitive anxiety and perception of failure through the mediating variable of social support perception on the athletic success of high school student athletes, it is recommended that schools also pay special attention to courses and classes aimed at identifying the various factors in the development and strengthening of social support perception and, consequently, their impact on the athletic success of high school student athletes.

Keywords: Sports success, Competitive anxiety, Perception of failure, Perception of social support, Student athletes.

Extended Abstract

Background and Purpose:

Academic life is one of the most important periods of adolescents' lives that affects their fruitful and successful upbringing and learning. In addition to academic life, sports life and success in it can also be addressed. The purpose of the present study was to present a structural model of sports success based on competitive anxiety and perception of failure mediated by the perception of social support in high school student athletes.

Materials and Methods:

In terms of nature and objectives, this study is of an applied type and the correlation method was used to conduct it. The statistical population of this study included all 352 high school student athletes in Ajab Shir. The statistical sample was selected based on the Krejci and Morgan table, with 185 people selected through the available sampling method. To collect information, Martens' competitive anxiety questionnaire and fear of failure evaluation in performance by Conroy et al., Zimet, Dallam, and Farley's perception of social support, and Mousavi and Vaez Mousavi's sports success questionnaire were used. Path analysis was used to analyze the data using SPSS and Amos software.

Results:

Regarding the direct effects of the main research variables on the athletic success of student athletes, the results of the study showed that competitive anxiety ($\beta=-0.168$, $0.03 \geq P$) and perception of failure ($\beta=-0.154$, $0.041 \geq P$) have a direct and negative effect on the athletic success of student athletes. In contrast, the perception of social support ($\beta=0.246$, $0.001 \geq P$) has a direct and positive effect on the athletic success of student athletes. In addition, regarding the effects of competitive anxiety and perception of failure on the perception of social support, the results of the study showed that competitive anxiety ($\beta=-0.310$, $0.001 \geq P$) and perception of failure ($\beta=-0.211$, $0.006 \geq P$) have a direct and negative effect on the perception of social support of student athletes. However, in relation to the indirect effects of the main research variables on the athletic success of student athletes, the results of the study showed that competitive anxiety has an indirect effect ($\beta=0.062$, $0.001 \geq P$) on the athletic success of student athletes through the perception of social support. That is, for every one-point increase in competitive anxiety, athletic success decreases by -0.065 units. Also, in relation to the indirect effects of the variable of perception of failure on athletic success, the results showed that the perception of failure through the perception of social support has an indirect effect ($\beta=0.084$, $0.001 \geq P$) on athletic success. That is, for every one-point increase in the perception of failure, athletic success decreases by -0.096 units. Finally, according to the research findings, it can be said that sports success can be predicted based on competitive anxiety and perception of failure, mediated by the perception of social support, in high school student athletes in Ajab Shir.

Conclusion:

Given the confirmation of the indirect effects of competitive anxiety and perception of failure through the mediator variable of social support perception on the sports success of high school student athletes, it is recommended that schools also pay special attention to courses and classes aimed at identifying various factors in the development and strengthening of social support perception and, consequently, their impact on the sports success of high school student athletes.

Funding:

This study did not receive any funding from government, commercial, or non-profit organizations.

Authors' Contribution:

The first author contributed 60% to data collection and statistical analysis, ideation, and writing,

and the second and third authors contributed 20% to the collection and writing of the article.

Conflict of Interest:

There is no conflict of interest in this study.

Acknowledgements:

Given that this study was conducted on high school student athletes, the authors would like to thank the school principals, teachers, and students who participated in the study for their cooperation.

Keywords: Sports success, Competitive anxiety, Perception of failure, Perception of social support, Student athletes.

سال پنجم، شماره ۱

بهار ۱۴۰۵، صفحات ۱۶-۳۴

DOI: [10.22034/mmbj.2025.67630.1195](https://doi.org/10.22034/mmbj.2025.67630.1195)

ارایه مدل ساختاری موفقیت ورزشی بر اساس اضطراب رقابتی و ادراک از شکست با میانجی‌گری ادراک حمایت اجتماعی در دانش‌آموزان ورزشکار دوره دوم متوسطه

اکبر ابراهیمی اورنگ^{۱*}، حمزه مرادی^۲، سهراب یزدانی^۳

ebrahimiorang@cfu.ac.ir

۱- گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

۲- گروه آموزش تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

۳- گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۳/۱۱ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۴/۱۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۳۱ تاریخ آنلاین: ۱۴۰۵/۰۲/۰۱

چکیده

زندگی تحصیلی از مهم‌ترین دوره‌های زندگی نوجوانان است که بر تربیت و یادگیری ثمربخش و موفقیت آمیز آنها تأثیر می‌گذارد. در کنار زندگی تحصیلی می‌توان به زندگی ورزشی و موفقیت در آن نیز پرداخت. هدف پژوهش حاضر، ارایه مدل ساختاری موفقیت ورزشی بر اساس اضطراب رقابتی و ادراک از شکست با میانجی‌گری ادراک حمایت اجتماعی در دانش‌آموزان ورزشکار دوره دوم متوسطه بود. به لحاظ ماهیت و اهداف، این پژوهش از نوع کاربردی و برای اجرای آن از روش همبستگی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه دانش‌آموزان ورزشکار دوره دوم متوسطه عجب‌شیر به تعداد ۳۵۲ نفر بودند. نمونه آماری بر اساس جدول کرجسی و مورگان به تعداد ۱۸۵ نفر از طریق روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های اضطراب رقابتی مارتنز و ترس از ارزیابی شکست در عملکرد توسط کانروی و همکاران، ادراک حمایت اجتماعی زیمت، دالم و فارلی و پرسشنامه موفقیت ورزشی موسوی و واعظ موسوی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از تحلیل مسیر از طریق نرم افزار Spss و Amos استفاده شد. نتایج نشان داد که اضطراب رقابتی و ادراک از شکست و ادراک حمایت اجتماعی توانایی پیش‌بینی موفقیت ورزشی را دارند و اضطراب رقابتی و ادراک از شکست با میانجی‌گری ادراک حمایت اجتماعی بر موفقیت ورزشی اثر غیر مستقیم دارند. با توجه به تأیید تأثیرات غیرمستقیم اضطراب رقابتی و ادراک از شکست از طریق متغیر میانجی ادراک حمایت اجتماعی بر موفقیت ورزشی دانش‌آموزان ورزشکار دوره دوم متوسطه، توصیه می‌شود در مدارس نیز دوره‌ها و کلاس‌هایی با هدف شناخت عوامل متعدد در رشد و تقویت ادراک حمایت اجتماعی و به تبع تأثیر آنها بر موفقیت ورزشی دانش‌آموزان ورزشکار دوره دوم متوسطه، توجه ویژه‌ای داشته باشند.

کلیدواژه‌ها: موفقیت ورزشی، اضطراب رقابتی، ادراک از شکست، ادراک حمایت اجتماعی، دانش‌آموزان ورزشکار.

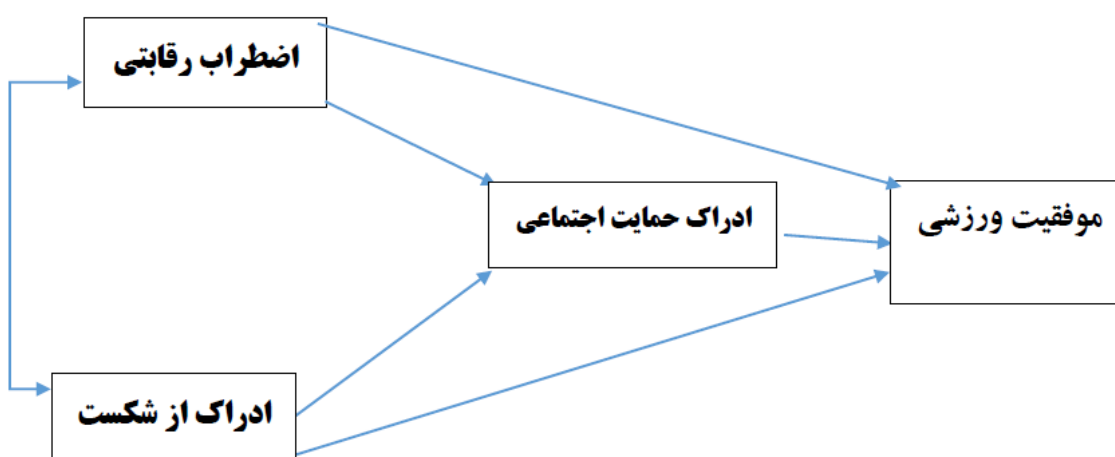
مقدمه

نوجوانی، به دوره‌ای از جریان تدریجی زندگی که با تحول عمیق در جسم و روان و قدرت تجسم و تخیل همراه است، اطلاق می‌شود. تغییرات ساختاری دوران بلوغ، برای نوجوانان یک بحران محسوب شده و می‌تواند منجر به ایجاد و تداوم مشکلات نوجوانی از جمله افزایش اضطراب و ترس از شکست شود (Page & Coutellier, 2018). در این دوره، زندگی تحصیلی از مهمترین دوره‌های زندگی نوجوانان است که بر تربیت و یادگیری ثمربخش و موفقیت‌آمیز آن‌ها تأثیر می‌گذارد و در آنجا لیاقت‌ها و توانایی‌ها به بار می‌نشیند و پیشرفت‌های علمی حاصل می‌شود. با این حال، دانش آموزان در زندگی روزانه تحصیلی خود با انواع چالش‌ها، موانع و فشارهای خاص این دوره از جمله نمره‌های ضعیف، سطوح استرس، تهدید اعتماد به نفس در نتیجه عملکرد، کاهش انگیزش و تعامل مواجه می‌شوند. برخی از دانش آموزان در برخورد با این موانع و چالش‌ها موفق عمل می‌کنند، اما گروهی دیگری از دانش آموزان در این زمینه ناموفق هستند که از دلایل مهم عدم موفقیت تحصیلی دانش آموزان، ترس از شکست تحصیلی آنها می‌باشد (Correia & Rosado, 2018). در کنار زندگی تحصیلی می‌توان به زندگی ورزشی و موفقیت در آن نیز پرداخت. بحث موفقیت ورزشی دانش آموزان نوجوان ورزشکار می‌تواند از متغیرهای مختلفی تأثیر پذیرد. به طوری که، توجه به موفقیت و شکست افراد به عنوان یک مسئله مهم از زمان‌های گذشته مورد توجه بوده است و نظریه‌های مختلفی همواره موفقیت و شکست در اهداف را مدنظر قرار داده‌اند. بنابراین توجه به عوامل موثر بر موفقیت و شکست به عنوان یک دغدغه همواره مورد توجه محققان قرار گرفته است (Weiner, 2018). از این بین، ورزش به عنوان یکی از گسترده‌ترین فعالیت‌های روز دنیا توانسته است حجم زیادی از برنامه‌ها و فعالیت‌های مختلف را به خود اختصاص دهد. به صورتی که امروزه فعالیت‌های مختلفی در ارتباط با ورزش در حال گسترش است (Blynova, 2020 et al.). ورزشکاران همواره در محیط‌های ورزشی نیازمند برخورداری از حجم مطلوبی از عملکرد هستند و عملکرد آن‌ها نقش مهمی در کسب موفقیت‌های ورزشی دارد. موفقیت ورزشی نیاز به بررسی کل نگرانه، چند بعدی و تعاملی دارد تا بتواند ورزشکاران را از جنبه‌های توانایی‌های جسمی، روانشناختی، شخصیتی و مهارت‌های تاکتیکی توصیف و بررسی کند. بنابراین یکی از چالش‌های مهم در علوم ورزشی، شناسایی عوامل تأثیرگذار در اکتساب و حفظ موفقیت ورزشی است. موفقیت ورزشی فرایند یادگیری فعالی است که در اثر تمرین هدفمند، و بهبود مهارت‌های ضروری برای رسیدن به سطح بالای عملکرد ورزشی و موفقیت به دست می‌آید. عملکرد مطلوب و موفقیت در ورزش حاصل ترکیبی از توانایی‌های فنی (تکنیکی و تاکتیکی)، جسمانی (قدرت، سرعت و غیره) و روانی (تمرکز، اعتماد به نفس، مهار اضطراب و غیره) است. از این رو، یکی از عواملی که می‌تواند در موفقیت ورزشی دانش آموزان موثر باشد اضطراب رقابتی است. اضطراب احساسی ناخوشایند و مبهم، همراه با هراس و دلواپسی با منشاء ناشناخته است. اضطراب موجب عدم اطمینان، درماندگی و برانگیختگی فیزیولوژیکی بوده و با علایمی همچون احساس خستگی، عصبی بودن و بیقراری، ترس و نگرانی، بی خوابی یا بد خوابی، مشکلات تنفسی، سردرد، مشکل در تمرکز و حافظه همراه است. عموماً ورزشکاران به دلایل مختلفی از جمله کسب موفقیت ورزشی، تفاوت توانایی‌های خود و یا قابلیت‌های مورد نیاز اجرای ورزشی مضطرب می‌شوند و این اضطراب به صورت عامل منفی در عملکرد آنان دخالت می‌کند. به طوری که، Martens (1990) اضطراب رقابتی را به عنوان احساسات آگاهانه از هراس و تنش عمدتاً به

علت ادراک‌های افراد از موقعیت‌های تهدیدآمیز آینده تعریف کرده است که پاسخ به این موقعیت‌ها با احساسات نگرانی یا تنش همراه است. از طرفی اضطراب رقابتی سبب می‌شود بسیاری از دانش‌آموزان از تجربه کردن ورزش‌های سازمان یافته خودداری ورزند یا از ورزش کناره‌گیری کنند. سطح بالای اضطراب رقابتی بر سلامت جسمانی نیز تاثیر می‌گذارد و عامل خطری برای آسیب در حین فعالیت‌های ورزشی نیز محسوب می‌شود (Martens et al., 1990). Abolghasemi و همکاران (2006) قویترین پیش‌بینی کننده عملکرد ورزشی در ورزشکاران گروهی علاوه بر جهت‌گیری اهدافی، اضطراب رقابتی دانسته است. ورزشکارانی که سطوح بالایی از اضطراب را تجربه می‌کنند دچار مشکلاتی از قبیل افت عملکرد، درد عضلانی و پرخاشگری در حین مسابقه می‌شوند (Arianepooran & Abolghasemi, 2006). بنابراین پژوهشگران فرض می‌کنند که بسیاری از اشتباهات و خطاها در خلال عملکرد به دلیل اضطراب رقابتی است و بین اضطراب رقابتی و عملکرد ورزشی ارتباط منفی و معناداری به دست آوردند. به طوری که Fletcher and Hanton (2001) نشان دادند که بین میانگین نمرات اضطراب رقابتی در گروه‌های دارای مهارت‌های بالا و پایین تن‌آرامی، گفتگو با خود و تصویرسازی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. همچنین در اضطراب رقابتی برای گروه‌های تن‌آرامی، شناختی و تصویرسازی ذهنی تفاوت معنی‌داری به دست آمد (Fletcher & Hanton, 2001).

یکی دیگر از عواملی که می‌تواند در میزان موفقیت دانش‌آموزان ورزشکار موثر باشد، ادراک از شکست است. ترس از شکست به عنوان یک عامل برانگیزاننده و موثر بر انگیزش پیشرفت برای رسیدن به سطح بالای عملکرد و عاملی برای عملی شدن توانایی‌های بالقوه شناخته شده است. اما یکی از علت‌های عمده بروز اضطراب رقابتی نیز می‌باشد و حتی ورزشکاران المپیک نیز این ویژگی را تا اندازه‌ای دارند (Sagar et al., 2010). همه ورزشکاران در طول زندگی خود در شرایطی قرار می‌گیرند که برای ادامه راه درست باید دست به انتخاب‌های کاملاً آگاهانه‌ای بزنند؛ انتخاب‌هایی که تاثیر و نتیجه آن‌ها در آینده نمودار می‌شود. در این رابطه وقتی که فرد مسئولیت زیادی داشته باشد، نگرانی او افزایش می‌یابد و ممکن است دچار ترس از شکست یا ناکامی شود. ترس از شکست که در اثر عوامل متفاوتی چون فرسودگی، افت و سطح بالایی از نگرانی، استرس و اضطراب به وجود آید می‌تواند موفقیت فرد را تحت تاثیر قرار دهد. همچنین افزایش فشار برای دستیابی به عملکردهای چشمگیر ورزشی می‌تواند با افزایش ترس از شکست در ورزشکاران همراه باشد (Coreia et al., 2017). با وجود افزایش صراحت‌ها در مورد تجارب ترس از ناکامی در ورزش، وحشت از شکست، یک پدیده مورد مطالعه در ورزش باقی مانده است. اغلب ورزشکاران در همه سنین برای موفقیت، فشار زیادی را تحمل می‌کنند. نیاز آن‌ها برای جلب تایید و برآوردن انتظارات دیگران به اضافه ارتباط عزت نفس آنان با نتایج عملکردشان ممکن است اضطراب زیادی را در پی داشته باشد؛ زیرا امکان شکست در عمل وجود دارد. به علاوه ممکن است اضطراب نیز در نتیجه فشارها و انتظارات بعد از موفقیت تجربه شود (Sagar et al., 2010). Sagar و همکاران (2010) با مطالعه در مورد موفقیت و ترس از شکست و واکنش‌های سازگاری بازیکنان فوتبال آکادمی نوجوانان نشان دادند که ترس از تجربه شرمندگی و خجالت ناشی از شکست که در سطح متوسط بود، بالاترین ترس در بین این ورزشکاران است. همچنین گزارش شده است که مردان نسبت به زنان ترس کمتری از کاهش خودباوری دارند و ورزشکاران زن ترس بیشتری از شرم و خجالت، پایین آمدن شخصیت و ترس

کمتری از داشتن آینده نامعلوم نسبت به ورزشکاران مرد دارند (Sagar et al., ۲۰۱۰). یکی دیگر از متغیرهای موثر در موفقیت ورزشکاران، ادراک حمایت اجتماعی است. حمایت اجتماعی به عنوان شبکه حمایتی به سیستمی با دامنه‌ای بزرگ یا کوچک از افراد اشاره دارد که در زمان نیاز به کمک، قابل دسترس باشند. حمایت اجتماعی به صورت حمایت دریافتی و ادراک شده مفهوم سازی می‌شود. حمایت اجتماعی دریافتی، اعمالی را در بر می‌گیرد که به وسیله اعضای شبه اجتماعی انجام می‌شود تا به فردی که نیاز دارد کمک شود. حمایت اجتماعی ادراک شده مفهومی است که به ارزیابی‌های ذهنی افراد درباره روابط و رفتارهای حمایتی اشاره دارد (Sarason et al., ۱۹۹۰). برخی پژوهشگران حمایت اجتماعی را میزان برخورداری از محبت، همراهی، مراقبت، احترام، توجه و کمک دریافت شده توسط فرد از سوی افراد یا گروه‌های دیگر مانند اعضای خانواده، دوستان و دیگران تعریف کرده‌اند (Hosseini & Farzan, ۲۰۱۸). براساس نظریه‌ها و پژوهش‌های مختلف می‌توان گفت که اضطراب رقابتی، ادراک از شکست می‌تواند با واسطه‌گری ادراک حمایت اجتماعی نقش خوبی در موفقیت ورزشی بازی کند، لذا این مساله را می‌توان در تحقیقات مختلف مشاهده کرد که در این راستا Budd و همکاران (2018) در پژوهشی که بر روی دختران دانش آموز آمریکایی انجام دادند به این نتیجه رسیدند که حمایت اجتماعی والدین و جو مدارس اثری مثبت بر میزان لذت از فعالیت‌های بدنی در این دانش آموزان دارد (Budd et al., ۲۰۱۸). در پژوهشی دیگر آفاخانبابایی و پورسلطانی زرنندی، نشان دادند که رابطه مثبت و معناداری بین محیط ادراک شده، حمایت اجتماعی و خودکارآمدی با مشارکت در فعالیت بدنی وجود دارد؛ براین اساس می‌توان دریافت که حمایت اجتماعی والدین در فعالیت‌های بدنی به عنوان مدلی برای کودکان و نوجوانان عمل می‌کند و می‌تواند بر بسیاری از رفتارهای آن‌ها از جمله کسب لذت و کسب موفقیت اثری مثبت داشته باشد (Sheikh et al., ۲۰۲۲). لذا با توجه به موارد ذکر شده در بالا می‌توان گفت که سوال اصلی تحقیق این است که آیا اضطراب رقابتی و ادراک از شکست با میانجی‌گری ادراک حمایت اجتماعی می‌تواند موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار را پیش بینی نماید؟ و در راستای نظریه‌ها و پژوهش‌های ذکر شده در بیان مساله می‌توان مدل ساختاری از نوع تحلیل مسیر زیر را پیشنهاد نمود:

شکل ۱- مدل مفهومی پیشنهادی برای موضوع پژوهش

مواد و روش‌ها

تحقیق حاضر به لحاظ ماهیت و محتوای کاری توصیفی از نوع همبستگی و نیز با استفاده از تحلیل مسیر می‌باشد. در این تحقیق جامعه آماری تمامی دانش آموزان ورزشکار (حرفه‌ای، نیمه حرفه‌ای و باشگاهی) دوره دوم متوسطه شهرستان عجب شیر به تعداد ۳۵۲ نفر بود. نمونه با توجه به حجم جامعه آماری، براساس جدول کرجسی و مورگان، معادل ۱۸۵ نفر برآورد شده است؛ که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد. برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات از پرسشنامه اضطراب رقابتی مارتنز، پرسشنامه ترس از ارزیابی شکست در عملکرد کانروی، پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک شده و پرسشنامه موفقیت ورزشی استفاده شد. سپس افرادی که مشکلات رفتاری، ادراکی و اجتماعی نداشتند، به عنوان آزمودنی در تحقیق حاضر شرکت کردند. لازم به ذکر است قبل از شروع بررسی این اطمینان به آزمودنی‌ها و والدین آن‌ها نیز داده شد که تمامی اطلاعات به دست آمده از آن‌ها محفوظ بوده و در هر زمان که بخواهند، می‌توانند از ادامه شرکت در مطالعه کناره‌گیری نمایند. تمامی مراحل اجرای آزمون در شرایط یکسان و استاندارد در ساعت ۸ تا ۱۶ صبح انجام گرفت.

پرسشنامه اضطراب رقابتی مارتنز

جهت سنجش اضطراب رقابتی از پرسشنامه مارتنز که به پرسشنامه اپیلینویز موسوم است و دارای ۲۷ پرسش و متشکل از ۳ زیرمقیاس اضطراب بدنی، اضطراب شناختی و اعتماد به نفس است که با مقیاس چهار درجه‌ای لیکرت (اصلاً، تا حدودی، به طور متوسط و بسیار زیاد) پاسخ داده می‌شود، استفاده شد. در پرسشنامه اضطراب رقابتی زیر مقیاس اضطراب بدنی با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵، اضطراب شناختی با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۵، و زیرمقیاس اعتماد به نفس با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ نشان دهنده اعتبار یا پایایی بسیار بالای این پرسشنامه است.

پرسشنامه ترس از ارزیابی شکست در عملکرد کانروی

پرسشنامه ترس از شکست دارای ۴۱ سوال بوده که توسط کانروی در سال ۲۰۰۱ طراحی و ساخته شده است و دارای ۵ بعد (ترس از تجربه شرم و خجالت، ترس از کاهش عزت نفس خود، ترس از داشتن آینده نامعلوم، ترس از دست دادن تاثیر اجتماعی و ترس از ناراحت شدن افراد مهم) می‌باشد و بر اساس طیف لیکرت (از خیلی کم تا خیلی زیاد) نمره گذاری شده است. در پژوهش Abedanzadeh and Ramezanzadeh (2013) روایی و پایایی پرسشنامه ترس از شکست در جامع ایران مورد ارزیابی قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که داده‌ها پنج عامل ترس از تجربه شرم و خجالت، ترس از کاهش اعتماد به نفس (الفای کرونباخ ۰/۶۸)، ترس از داشتن آینده‌ای نامعلوم (۰/۵۲)، ترس از دست دادن علاقه افراد مهم و ترس از ناراحت شدن افراد مهم (۰/۸۱) را برازش کرد. تحلیل همبستگی‌ها نیز نشان داد که تمام این عوامل همبستگی قابل قبولی با ترس از شکست داشتند (Abedanzadeh & Ramezanzadeh, ۲۰۱۳).

پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک شده

مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده یک ابزار ۱۲ ماده‌ای است و حمایت اجتماعی را از سه منبع خانواده، اجتماع و دوستان در اندازه‌های هفت درجه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۷ (کاملاً موافقم) می‌سنجد. ویژگی‌های روان سنجی مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده در پژوهش‌های خارجی تایید شده است. در بررسی مقدماتی ویژگی‌های

روانشنجی این مقیاس در نمونه‌هایی از دانشجویان و جمعیت عمومی ایرانی، ضرایب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس و ماده‌های سه زیرمقیاس حمایت اجتماعی خانوادگی، اجتماعی و دوستان به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۷، ۰/۸۳، ۰/۸۹ محاسبه شد و ضرایب همسانی درونی مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده را تایید کرد. ضرایب همبستگی حمایت اجتماعی ادراک شده با بهزیستی روانشناختی ۰/۵۷، با همدلی عاطفی ۰/۵۳، با عاطفه مثبت ۰/۴۹، با درماندگی روانشناختی ۰/۵۱- به دست آمد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی نیز با تعیین سه عامل حمایت اجتماعی خانوادگی، اجتماعی و دوستان، روایی سازه مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده را مورد تایید قرارداد.

پرسشنامه موفقیت ورزشی

پرسشنامه موفقیت ورزشی (SSS) توسط موسوی و واعظ موسوی در سال ۱۳۹۴ طراحی و هنجاریابی شده است. این پرسشنامه مشتمل بر ۲۹ سوال است که مولفه‌های پنجگانه اجرای روان، توجه، تکنیک، حساسیت به خطا، تعهد و پیشرفت را می‌سنجد. این مقیاس در قالب طیف لیکرت به صورت شش گزینه‌ای از یک (کاملاً مخالفم) تا شش (کاملاً موافقم) تنظیم و اجرا شده است. سنجش پایایی مقیاس با استفاده از روش‌های همسانی درونی (۰/۸۹) و بازآزمایی در فاصله ۲۱ روز (۰/۹۰) نشان داد که مقیاس موفقیت ورزشی از ضریب پایایی مناسبی برخوردار است (Vaez Mousavi, 2014).

تجزیه و تحلیل داده‌ها:

روش‌های آماری مورد استفاده در این تحقیق به دو صورت آمار توصیفی و استنباطی بود که برای تجزیه و تحلیل اطلاعات در سطح آمار توصیفی از آماره‌های میانگین، میانه و انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره و دامنه تغییرات و در سطح آمار استنباطی از همبستگی پیرسون و روش تحلیل مسیر استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزارهای SPSS۲۶ و Amos انجام شد.

یافته‌ها:

براساس اطلاعات بدست آمده در مجموع ۱۸۵ نفر (۱۱۰ پسر و ۷۵ دختر) دانش آموزان ورزشکار (حرفه‌ای، نیمه حرفه‌ای و باشگاهی) دوره دوم متوسطه شهرستان عجب شیر مورد بررسی قرار گرفتند. جدول شماره ۱ نتایج آمار توصیفی برای متغیرهای اصلی را نشان می‌دهد که بیانگر پراکندگی مناسب داده‌ها و طبیعی بودن توزیع متغیرها است. سپس نتایج هم خطی چند گانه (جدول شماره ۲) و نرمال بودن توزیع داده‌ها (روش چولگی و کشیدگی) در جدول شماره ۳ بیان شده است.

جدول ۱: آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداقل نمره	حداکثر نمره	دامنه
موفقیت ورزشی	۱۰۴/۵۲	۲۳/۵۴	۴۲	۱۸۴	۱۰۶
اضطراب رقابتی	۶۱/۲۲	۱۶/۵	۲۷	۸۲	۵۵
ادراک از شکست	۸۱/۵۹	۱۶/۶۶	۴۲	۱۲۴	۸۲
ادراک حمایت اجتماعی	۵۵/۲۴	۱۳/۳۵	۲۷	۸۲	۵۵

جدول ۲: آمارهای همخطی چندگانه متغیرهای پیش بین

آماره همخطی		
متغیرها	میزان تحمل Tolerance	عامل تورم واریانس VIF
اضطراب رقابتی	۰/۶۸۰	۱/۴۷۰
ادراک از شکست	۰/۷۱۲	۱/۴۰۵
ادراک حمایت اجتماعی	۰/۷۹۳	۱/۲۶۱

جدول ۳: ازمون نمره Z برای کجی و کشیدگی

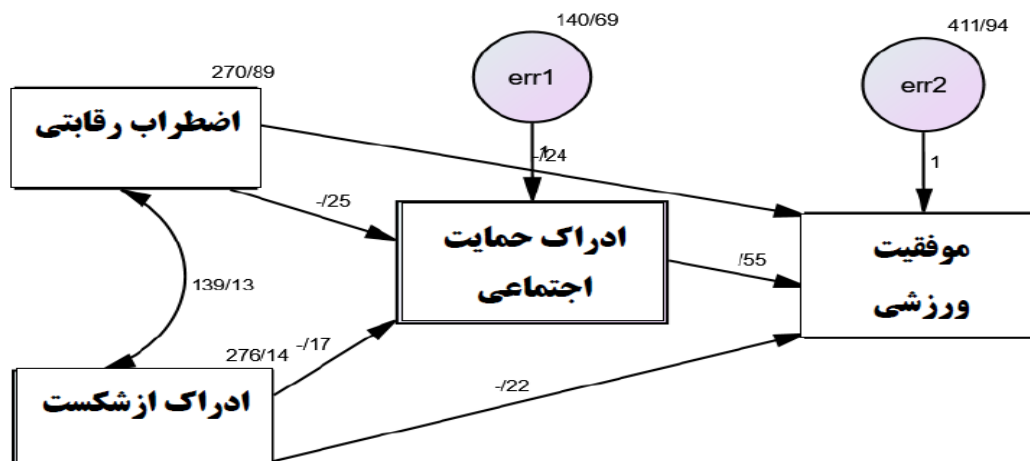
متغیر	حداقل	حداکثر	نوع بررسی	آماره	نقطه بحرانی	نقطه برش	نتیجه بررسی
اضطراب رقابتی	۳۳	۹۹	کجی	۳۹۳	۲/۱۸۰	۳- الی ۳+	قابل قبول
			کشیدگی	-۰/۷۵۷	-۲/۱۰۲	۱۰- الی ۱۰+	قابل قبول
ادراک از شکست	۴۲	۱۲۴	کجی	-۳۴۲	۱/۹۰	۳- الی ۳+	قابل قبول
			کشیدگی	-۰/۲۲۲	-۰/۶۱۸	۱۰- الی ۱۰+	قابل قبول
ادراک حمایت اجتماعی	۲۷	۸۲	کجی	۱۳۸	۰/۷۶۹	۳- الی ۳+	قابل قبول
			کشیدگی	۰/۹۴۰	۲/۶۲	۱۰- الی ۱۰+	قابل قبول
موفقیت ورزشی	۴۲	۲۴۸	کجی	۴۹۹	۲/۷۶۷	۳- الی ۳+	قابل قبول
			کشیدگی	۰/۲۰۴	۰/۵۶۸	۱۰- الی ۱۰+	قابل قبول
ضریب ماردیا				۵۰۳	۱/۳۰۴	۱۰- الی ۱۰+	قابل قبول

بررسی برازندگی مدل

الگوی پیشنهادی پژوهش در مجموع چهار متغیر دارد که دو متغیر به عنوان متغیر پیش بین (مستقل)، یک متغیر به عنوان متغیر ملاک (وابسته) و یک متغیر به عنوان متغیر میانجی هستند. به منظور تعیین کفایت برازش الگوی پیشنهادی با داده‌ها، ترکیبی از شاخص‌های برازندگی شاخص برازش تطبیقی^۱، شاخص تاکر - لوئیس^۲، شاخص برازش افزایشی^۳، شاخص نیکویی برازش^۴، شاخص برازندگی هنجار شده^۵، شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته^۶، ریشه میانگین مربعات خطای برآورد^۷ و شاخص نسبت مجذور خی دو به درجه آزادی مورد استفاده قرار گرفتند. شکل ۲ مدل معادلات ساختاری پژوهش را با ضرایب استاندارد نشان می‌دهد.

1. Comparative fit index
2. Tucker-Lewis index
3. Incremental Fit Index
4. Goodness of fit index
5. Normal of fit index
6. Adjusted Goodness of Fit Index
7. Root mean squared error of approximation

شکل شماره ۲- مدل سازی تحلیل مسیر پژوهش با ضرایب رگرسیون استاندارد

شاخص‌های برازندگی مدل پژوهش یافته‌های جدول ۴ نشان داد که مدل به‌خوبی با داده‌ها برازش دارد. آزمون کای اسکوار^۱ بیانگر برازش مناسب مدل با ماتریس واریانس - کوواریانس است، همچنین آماره‌های نیکویی برازش، نیکویی برازش تعدیل یافته، شاخص برازندگی هنجار شده، برازش تطبیقی، برازش افزایشی و توکر لویس که در جدول ۴ نشان داده شده است، همگی در سطح بسیار خوب و نزدیک و یا بالاتر از ۰/۹ قرار دارند، همچنین مقدار شاخص ریشه دوم میانگین مجذورات خطای تقریب کمتر از ۰/۰۸ بوده که همگی نشان از برازش بسیار مناسب مدل با داده‌های پژوهش دارند و مدل را تأیید می‌کنند.

جدول شماره ۴: مشخصه‌های نیکویی برازندگی مدل

مقدار	دامنه پذیرش	شاخص‌های برازش
۰/۰۰۱	$\chi^2 \leq 2$	شاخص نسبت مجذور خی دو به درجه آزادی (χ^2/df)
۰/۹۶	> 0.9	شاخص نیکویی برازش (GFI)
۰/۹۳	> 0.9	شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته (AGFI)
۰/۹۹	> 0.9	شاخص برازندگی هنجار شده (NFI)
۰/۹۸	> 0.9	شاخص برازش تطبیقی (CFI)
۰/۹۹	> 0.9	شاخص برازش افزایشی (IFI)
۰/۹۹	> 0.9	شاخص توکر لویس (TLI)
۰/۰۰۱	< 0.08	شاخص ریشه دوم میانگین مجذورات خطای تقریب (RMSEA)

در رابطه با اثرات مستقیم متغیرهای اصلی پژوهش با موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار، نتایج تحقیق نشان داد که اضطراب رقابتی ($\beta = -0.168, P \leq 0.03$) و ادراک از شکست ($\beta = -0.154, P \leq 0.041$) تأثیری مستقیم و منفی بر موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار دارند. در مقابل ادراک حمایت اجتماعی ($\beta = 0.246, P \leq 0.001$) تأثیر مستقیم و مثبتی بر موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار دارد (جدول شماره ۵). علاوه بر این، در رابطه با اثرات اضطراب رقابتی و ادراک از

1. Chi - square

شکست بر ادراک حمایت اجتماعی نتایج تحقیق نشان داد که اضطراب رقابتی ($\beta = -0.310$, $P \leq 0.001$) و ادراک از شکست ($\beta = -0.211$, $P \leq 0.006$) تأثیر مستقیم و منفی بر ادراک حمایت اجتماعی دانش آموزان ورزشکار دارد (جدول شماره ۵).

جدول شماره ۵: ضرایب و معناداری اثرات مستقیم متغیرهای پژوهش

متغیر پیش‌بین	متغیر ملاک	نوع اثر	β استاندارد شده	آماره معناداری	Sig.
اضطراب رقابتی	موفقیت ورزشی	مستقیم	-۱/۶۸	-۲/۱۷۴	۰/۰۳۰
ادراک از شکست	موفقیت ورزشی	مستقیم	-۰/۱۵۴	-۲/۰۳۷	۰/۰۴۱
ادراک حمایت اجتماعی	موفقیت ورزشی	مستقیم	۰/۳۱۰	۴/۳۳۳	۰/۰۰۱
اضطراب رقابتی	ادراک حمایت اجتماعی	مستقیم	-۰/۳۱۰	-۴/۰۶۱	۰/۰۰۱
ادراک از شکست	ادراک حمایت اجتماعی	مستقیم	-۰/۲۱۱	۶/۹۰۶	۰/۰۰۶

با این حال، در رابطه با اثرات غیرمستقیم متغیرهای اصلی پژوهش با موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار نتایج تحقیق نشان داد که اضطراب رقابتی از طریق ادراک حمایت اجتماعی تأثیر غیرمستقیم ($\beta = 0.062$, $P \leq 0.001$) بر موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار دارد. یعنی به ازای یک نمره افزایش در اضطراب رقابتی -0.065 واحد از موفقیت ورزشی کاسته می‌شود (جدول شماره ۶). همچنین در رابطه با اثرات غیرمستقیم متغیر ادراک از شکست بر موفقیت ورزشی نتایج نشان داد که ادراک از شکست از طریق ادراک حمایت اجتماعی تأثیر غیرمستقیمی ($\beta = 0.084$, $P \leq 0.001$) بر موفقیت ورزشی دارد. یعنی به ازای یک نمره افزایش در ادراک از شکست 0.096 - واحد از موفقیت ورزشی کاسته می‌شود (جدول شماره ۶).

جدول شماره ۶: ضرایب و معناداری اثر غیرمستقیم متغیرهای پژوهش

متغیر پیش‌بین	متغیر میانجی	متغیر ملاک	نوع اثر	β استاندارد شده	Sig.
اضطراب رقابتی	ادراک حمایت اجتماعی	موفقیت ورزشی	غیرمستقیم	-۰/۰۶۵	۰/۰۰۱
ادراک از شکست	ادراک حمایت اجتماعی	موفقیت ورزشی	غیرمستقیم	- ۰/۰۹۶	۰/۰۰۱

در نهایت با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان گفت موفقیت ورزشی بر اساس اضطراب رقابتی و ادراک از شکست با میانجی‌گری ادراک حمایت اجتماعی در دانش آموزان ورزشکار مقطع متوسطه دوم عجب شیر قابل پیش بینی است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد اضطراب رقابتی و ادراک از شکست تأثیری مستقیم و منفی بر موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار دارد. تحقیقات ناهمسویی که نتایج آن‌ها با این یافته‌ها مغایر باشد، وجود نداشت. این یافته با نتایج پژوهش (Mann et al., ۲۰۱۸)، (Dogan, ۲۰۱۸)، (Rabiee et al., ۲۰۲۲) و (Allahdadian et al., ۲۰۲۲) همسو است. به طوری که، Dogan (2018) در ارزیابی اضطراب اجتماعی و رقابتی و ترس از شکست ارتباط معنی داری بین دانش آموزان پیدا کرد (Dogan, ۲۰۱۸). بنابراین، در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که بالغ بر ۵۰ درصد از تدابیر فراهم شده برای ورزشکاران در رقابت‌های المپیک، به مشکلات مرتبط با استرس و اضطراب برمی‌گردد همین امر موجب شده است که اضطراب در ورزش به عنوان یک مشکل اساسی، در پژوهش‌های روانشناسی ورزش مورد بررسی قرار بگیرد (Correia & Rosado, ۲۰۱۸). اضطراب ورزشی شامل نگرانی (نگرانی‌های مربوط به عملکرد

ضعیف)، اضطراب جسمی عناصر فیزیولوژیکی مانند تنش عضلانی یا ناراحتی معده و اختلال در تمرکز بر جنبه‌های مربوط به فعالیت رقابتی است. علاوه بر این، بر اساس نظر Martens و همکاران (1990) اضطراب شناختی، بخش ذهنی اضطراب است و از طریق ارزشیابی منفی در اجرا به وجود می‌آید، در حالی که اضطراب بدنی عنصر فیزیولوژیک و عاطفی تجربه اضطراب است و با انگیزش دستگانه عصبی خودکار ارتباط دارد (Martens et al., 1990). و از طرفی موفقیت ورزشی نیاز به بررسی کل نگرانه، چندبعدی و تعاملی دارد تا بتواند ورزشکاران را از جنبه‌های توانایی‌های جسمی، روانشناختی و شخصیتی و مهارت‌های تاکتیکی توصیف و بررسی کند. بنابراین یکی از چالش‌های مهم در علوم ورزشی، شناسایی عوامل تاثیرگذار در اکتساب و حفظ موفقیت ورزشی است. موفقیت ورزشی فرایند یادگیری فعالی است که در اثر تمرین هدفمند، و بهبود مهارت‌های ضروری برای رسیدن به سطح بالای عملکرد ورزشی و موفقیت به دست می‌آید. عملکرد مطلوب و موفقیت در ورزش حاصل ترکیبی از توانایی‌های فنی (تکنیکی و تاکتیکی)، جسمانی (قدرت، سرعت و غیره) و روانی (تمرکز، اعتماد به نفس، مهار اضطراب) و... است. لذا می‌توان دریافت که اضطراب رقابتی به طور منفی و معکوس می‌تواند موفقیت ورزشی را پیش بینی کند یعنی هرچقدر اضطراب رقابتی بیشتر باشد موفقیت ورزشی کمتر می‌شود و برعکس آن هم صادق است. با این حال، از آن جایی که موفقیت و شکست افراد به عنوان یک مسئله مهم از زمان‌های گذشته مورد توجه بوده است. نظریه‌ی پردازان همواره موفقیت و شکست در اهداف فردی را مدنظر قرار داده‌اند. به طوری که، توجه به عوامل مؤثر بر موفقیت و شکست به عنوان یک دغدغه همواره مورد توجه محققان قرار گرفته است (Weiner, 2018). یکی از نظریه‌های کلیدی و مؤثر در این حوزه، نظریه واینر بود. فرایندهای علی و منطقی ما برای توجیه و ریشه‌یابی موفقیت‌ها و شکست‌ها فرایندی است که امروزه آن را اسناد می‌نامند که به عنوان یکی از گسترده‌ترین فعالیت‌های روز دنیا توانسته است حجم زیادی از برنامه‌ها و فعالیت‌های مختلف را به خود اختصاص دهد (Blynova et al., 2020). ادراک از شکست به عنوان یک عامل برانگیزاننده و مؤثر بر انگیزش پیشرفت برای رسیدن به سطح بالای عملکرد و عاملی برای عملی شدن توانایی‌های بالقوه شناخته شده است اما یکی از علت‌های عمده بروز اضطراب رقابتی نیز می‌باشد و حتی در ورزشکاران المپیک نیز این ویژگی تا اندازه‌ای مشاهده می‌شود (Sagar et al., 2010). ادراک از شکست که در اثر عوامل متفاوتی چون فرسودگی، افت و سطح بالایی از نگرانی، استرس و اضطراب به وجود آید می‌تواند موفقیت فرد را تحت تاثیر قرار دهد. همچنین افزایش فشار برای دستیابی به عملکردهای چشمگیر ورزشی می‌تواند با افزایش ادراک از شکست در ورزشکاران همراه باشد (Coreia et al., 2017). لذا می‌توان دریافت ادراک از شکست هرچقدر واقعی باشد آن هم توانایی پیش بینی شرایط موفقیت را دارا خواهد بود.

نتایج پژوهش حاضر در رابطه با ادراک حمایت اجتماعی نشان داد ادراک حمایت اجتماعی تأثیر مستقیم و مثبتی بر موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار دارد. به طوری که، ادراک حمایت اجتماعی می‌تواند موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار را پیش بینی کند. تحقیقاتی که یافته آن‌ها با این نتیجه نا همسو باشد، وجود نداشت و این یافته با نتایج یافته‌های تحقیقات، (Cheng et al., 2014)، (Warren et al., 2007) و (Siedlecki et al., 2014) همسویی دارد. بنابراین، در تبیین این یافته می‌توان گفت که ادراک حمایت اجتماعی به‌عنوان یک شبکه حمایتی به مجموعه‌ای از افراد اشاره می‌کند که زمانی نیاز به کمک قابل دسترس باشند. حمایت اجتماعی به‌صورت حمایت دریافتی و حمایت

ادراک شده مفهوم‌سازی می‌شود. حمایت اجتماعی دریافتی به اعمالی گفته می‌شود که توسط اعضای شبکه انجام می‌گردد تا به شخصی که نیازمند یاری است کمک شود. در مقابل حمایت اجتماعی ادراک شده به ارزیابی‌های ذهنی افراد درباره روابط و رفتارهای حمایتی اشاره می‌کند بر اساس نظر شوماکر و برونل، حمایت اجتماعی که با قصد و نیت انجام می‌شود عبارت است از تبادل منابع بین دو نفر که در آن گیرنده حمایت و دهنده‌ی حمایت دخیل می‌باشند و در این بین بهزیستی فرد گیرنده افزایش می‌یابد (Cohen, ۱۹۸۰). بر اساس دیدگاه Cohen (1980)، حمایت اجتماعی ترکیبی از سه عنصر عاطفه، تصدیق و یاری می‌باشد. منظور عاطفه، ابراز عشق و محبت است. منظور از تصدیق، آگاهی در رفتار و بازخوردهای مناسبی باشد و در آخر یاری به مجموعه مساعدت‌های مستقیم مانند یاری دادن در انجام کارها، پول قرض دادن و غیره گفته می‌شود. لذا می‌توان دریافت که حمایت اجتماعی باعث موفقیت بیشتر در رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده می‌گردد (Cohen, ۱۹۸۰).

در رابطه با توانایی پیش بینی ادراک حمایت اجتماعی از طریق اضطراب رقابتی و ادراک از شکست، نتایج تحقیق حاضر نشان داد که اضطراب رقابتی و ادراک از شکست توانایی پیش بینی ادراک حمایت اجتماعی را دارند. تحقیقاتی که یافته آن‌ها با این نتیجه نا همسو باشد، وجود نداشت و این نتیجه با یافته‌های (Li et al., ۲۰۲۰)، (Ahmadi & Mehrabi, ۲۰۲۰)، (Safouraei Parizi & Safouraei Parizi, ۲۰۱۹)، (Eskandari et al., ۲۰۱۹)، (Namdari & Nouri, ۲۰۱۸)، (Malkoç & Yalçın, ۲۰۱۵)، (Wu et al., ۲۰۱۸) و (Yang et al., ۲۰۰۳) همسویی دارد. برای تبیین این یافته‌ها Li و همکاران (2020) به این موضوع اشاره می‌کنند افرادی که سطوح بالاتر حمایت اجتماعی را تجربه می‌نمایند، احساس دل‌بستگی و عزت‌نفس بیشتری دارند؛ لذا این عامل سبب ایجاد چشم‌انداز مثبت و خوش‌بینانه در افراد می‌شود و سبب می‌گردد که آن‌ها احساس موفقیت نمایند (Li et al., ۲۰۲۰). از طرفی دیگر می‌توان بیان کرد، افرادی که دارای اضطراب و استرس از موقعیت متفاوت علمی و فرهنگی باشند و همچنین تحت تاثیر این اضطراب از حمایت اجتماعی مطلوبی برخوردار باشند، احساس دوست داشته شدن، در دسترس بودن کمک‌های اطرافیان و در نتیجه سیال بودن در روابط اجتماعی را دارا می‌باشند. همچنین اگر ویژگی‌های متکی به نفس بودن و توان حل مسئله در برابر فشارهای عاطفی-اجتماعی همراه با پذیرش نقش‌های اجتماعی و تمایل به روابط دوستانه در آن‌ها پرورش یافته باشد، می‌توان سلامت روان افراد و در نتیجه ارتقاء و کارآمدی جامعه را پیش‌بینی کرد. از طرفی دیگر می‌توان به این مسئله اشاره کرد که فرد در جریان تعامل‌ها و حمایت‌های اجتماعی خود با دیگران، از شیوه‌های مؤثر دیگران در زندگی آگاه شده و با این سرمایه‌ی شناختی قادر است شیوه‌های مثبت و پسندیده‌ای را برای زندگی خویش پایه‌ریزی کند؛ بنابراین با این کار بهزیستی روانی در وی افزایش خواهد یافت (Emadpoor & Lavasani, ۲۰۱۶).

در تبیین توانایی پیش بینی ادراک حمایت اجتماعی توسط ادراک از شکست می‌توان گفت که ترس از شکست، ترس روانشناختی است که از عدم تعادل بین خواسته‌های موقعیتی یا محیطی و منابع شخصی ادراک شده سرچشمه می‌گیرد و در آن میزان توانایی فرد در انجام عملکردش ارزیابی می‌گردد. به طوریکه این ترس می‌تواند اغلب تأثیری منفی در عملکرد تحصیلی شان مانند گرفتن نمرات ضعیف و انگیزش درونی کم بگذارد و منجر به بهزیستی و سلامت روانی کمتر مانند کاهش رضایت و لذت از موفقیت در تحصیل و اضطراب بالا و کاهش رفتارهای بین فردی مانند آستانه تحمل پذیری پایینتر و گوشه‌گیری فرد شود (Amiryan et al., ۲۰۱۸). از طرفی، ادراک حمایت اجتماعی نوعی

قابلیت، کمک دوجانبه و کیفیتی از ارتباط با دیگران می باشد که سبب ایجاد خود پنداره‌ی مثبت عشق و حرمت نفس در شخص می گردد و منابعی را در مواقع ضروری برای فرد فراهم نموده و از طرفی سبب خود شکوفایی و رشد فرد می شود (Behroozi et al., 2013). حمایت اجتماعی به کسب اطلاعات، کمک‌های مادی و معنوی، توصیه‌های بهداشتی و حمایت‌های عاطفی از سوی افرادی که فرد به آن‌ها علاقه‌مند می باشد یا برای وی مهم و ارزشمند می باشند، مانند خانواده، بستگان، دوستان و غیره گفته می شود (Masoudnia, 2011). ادراک حمایت اجتماعی به عنوان یک شبکه حمایتی به مجموعه‌ای از افراد اشاره می کند که زمان نیاز به کمک قابل دسترس باشند. حمایت اجتماعی به صورت حمایت دریافتی و حمایت ادراک شده مفهوم سازی می شود. حمایت اجتماعی دریافتی به اعمالی گفته می شود که توسط اعضای شبکه انجام می گردد تا به شخصی که نیازمند یاری است کمک شود. در مقابل حمایت اجتماعی ادراک شده به ارزیابی‌های ذهنی افراد درباره روابط و رفتارهای حمایتی اشاره می کند بر اساس نظر شوماکر و برونل، حمایت اجتماعی که با قصد و نیت انجام می شود عبارت است از تبادل منابع بین دو نفر که در آن گیرنده حمایت و دهنده‌ی حمایت دخیل می باشند و در این بین بهزیستی فرد گیرنده افزایش می یابد. لذا اگر حمایت اجتماعی بتواند متناسب با شرایط محیطی مناسب درک شود می تواند در موفقیت فرد تاثیر گذار باشد و همچنین ادراک از شکست می تواند سبک و نوع دریافت حمایت اجتماعی را به دست بیاورد.

نتایج پژوهش حاضر در رابطه با اثرات غیرمستقیم متغیرهای اضطراب رقابتی و ادراک از شکست نشان داد که این دو متغیر از طریق میانجی‌گری ادراک حمایت اجتماعی می توانند موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار را پیش بینی کنند. تحقیقاتی که یافته آن‌ها با این نتیجه نا همسو باشد، وجود نداشت. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات (Wilson et al., 2020)، (Rabiee et al., 2022) و (Allahdadian et al., 2022) همسویی دارد. برای تبیین این یافته‌ها می توان گفت که اضطراب یکی از موانع مهم عملکرد ورزشی و تعهدات ورزشی در ورزشکاران نوجوان است و پیامدهای منفی‌ای برای عملکرد ورزشکاران در رشته‌های مختلف دارد (Eskandari et al., 2019). حمایت اجتماعی به چند دلیل دارای اهمیت ویژه است. اول اینکه انسان موجودی اجتماعی است و ارتباط اجتماعی به عنوان یکی از عوامل اصلی در کیفیت زندگی اشخاص مطرح می باشد. همچنین اثرات نامطلوب انزوای اجتماعی و یا ازدست دادن پیوندهای اجتماعی در زندگی افراد شواهد محکمی برای تأیید این قضیه می باشند. علاوه براین، حمایت اجتماعی به عنوان یک ابزار مناسب و تقریباً در دسترس می تواند در برنامه‌های مداخله‌ای که برای افزایش سطح رفاه بخصوص رفاه روانی طراحی می شوند، کاربردهای بسیاری داشته باشند جستجو و یافتن حمایت اجتماعی در زندگی به افراد کمک می کند تا دغدغه‌های اصلی خود را در زندگی شناسایی کنند و بتوانند راهبردهایی انعطاف‌پذیر و سازگارانه را در راستای دستیابی به اهدافشان در زندگی اتخاذ کنند. به همین سبب، وجود حمایت یک کیفیت روانشناختی مثبت و مطلوب در زندگی در نظر گرفته می شود (Askarizade & Pouladi, 2017). در تبیین توانایی پیش بینی موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار از طریق اثرات غیرمستقیم ادراک از شکست با میانجی‌گری ادراک حمایت اجتماعی می توان گفت که جامعه، اهداف عالی را مشخص می کند و افراد را با موفقیت‌های خود در زمینه‌های مختلف تحصیلی و کاری ارزش گذاری می کند. به همین دلیل، دانش آموزان، مدام در حال ارزیابی خود با دیگران برحسب عملکرد تحصیلی و مهارتی خود هستند. در این بین فشار برای برتری، مقیاسی مهم در مورد موفقیت آن‌ها در محیط‌های مختلف کاری و مدرسه است. در واقع این افراد

مضطرب، دارای خود تردیدی بالا هستند و به توانایی‌های خودشان برای جلوگیری از شکست یا دست یافتن به موفقیت نامطمئن هستند و اغلب در پاسخ به ترس از شکست به طور فعالانه شانس موفقیت خود را از دست می‌دهند (Lerche et al., ۲۰۱۸). به همین منوال، افراد از عواقب ناگوار شکست ناامید می‌شوند و کسانی که ترس از شکست دارند به راحتی به خاطر از دست دادن ارزش و احترام خود در پیش چشم دیگران ترس دارند (Marin et al., ۲۰۱۱). بنابراین، دانش آموزانی که از ادراک از شکست برخوردارند، چنانچه در رقابت با دیگران دچار اضطراب شوند، این اضطراب می‌تواند باعث افزایش ترس از شکست در آن‌ها شود. و از طریق میانجی‌گری ادراک حمایت اجتماعی می‌توانند موفقیت ورزشی دانش آموزان ورزشکار را پیش بینی کنند.

درنهایت، با توجه به یافته‌های تحقیق حاضر و با عنایت به اینکه اضطراب رقابتی و ادراک از شکست و ادراک حمایت اجتماعی توانایی پیش بینی موفقیت ورزشی را دارند و اضطراب رقابتی و ادراک از شکست با میانجی‌گری ادراک حمایت اجتماعی بر موفقیت ورزشی اثر غیر مستقیم دارند و اینکه می‌توان از طریق متغیرهای پیش بین و میانجی‌گر موفقیت ورزشی را در دانش آموزان ورزشکار پیش بینی کرد، به متخصصان ورزشی، روان‌پزشکان و روانشناسان ورزشی پیشنهاد کرد که در مداخلات درمانی و مشاوره‌ای خود این مؤلفه‌ها را لحاظ نموده و برای تقویت ورزشکاران، درمان بیماران و مراجعانشان از آن‌ها استفاده نمایند. همچنین پیشنهاد می‌شود مؤلفه‌های استفاده‌شده در تحقیق حاضر در دیگر جوامع آماری نیز بررسی گردیده و این تحقیق در شهرهای دیگر و بر روی تعداد افراد بیشتری اجرا شود. از طرفی پژوهش حاضر دارای محدودیت‌هایی بود از جمله اینکه این پژوهش تنها بر روی دانش آموزان ورزشکار دوره دوم متوسطه انجام شده است، لذا تعمیم نتایج آن باید با احتیاط صورت بگیرد. همچنین محقق در یافتن منابع نظری با مشکلاتی مواجه بود. با توجه به یافته‌ها، پیشنهاد می‌شود این پژوهش در ورزشکاران در سطح ملی انجام گیرد تا اعتبار و تایید این پژوهش مورد بررسی قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود مطالعه‌ای با این متغیرها به صورت مقایسه‌ای براساس جنسیت انجام گیرد. همچنین با توجه به نقش متغیرهای میانجی و پیش بین در موفقیت ورزشی، می‌توان این متغیرها را در قالب بسته‌های آموزشی به دانش آموزان ورزشکار ارایه کرد.

تقدیر و تشکر

با توجه به اینکه این پژوهش روی دانش آموزان ورزشکار دوره دوم متوسطه انجام گرفته نویسندگان مقاله از همکاری مدیران مدارس، معلمان و دانش آموزان مشارکت کننده در پژوهش تشکر و قدردانی می‌نمایند.

References

- Abedanzadeh, R., & Ramezanzadeh, H. (2013). Relationship between mental toughness and psychological strategies in student athletes. *Sport Psychology Review*, 2(3), 39-50.
- Ahmadi, Z., & Mehrabi, H. A. (2020). Relationship between social support and resilience with posttraumatic growth: the mediating role of stress coping styles. *Journal of Psychology New Ideas*, 5(9), 1-13.
- Allahdadian, N., Bahrami, A., & Moradi, J. (2022). The Effect of Forgiveness Training on Perception of Failure on Volleyball Players. *Sports Psychology*, 14(1), 159-170.
- Amiryan, M., Hejazi Dinan, P., & Rahimian Mashhadi, M. (2018). The effects of gender and sport type on achievement motivation and fear of failure of elite athlete in team-sport and individual-sport. *Sport Psychology Studies*, 7(25), 131-148.
- Arianepooran, S., & Abolghasemi, A. (2006). The relationship of coping strategies, goal orientation and competitive athletic performance anxiety, individual and group student athlete. *J Res SportsSci*, 13(4), 141-155.
- Askarizade, G., & Pouladi, F. (2017). Prediction of Tendency towards Music Based on Components of Meaning of Life and Emotional Seeking. *Positive Psychology Research*, 2(4), 51-63.
- Behroozi, N., Shahani Yeylaq, M., & Pourseyed, S. M. (2013). Relationship between perfectionism, perceived stress and social support with academic burnout. *Strategy for Culture*, 5(20), 83-102.
- Blynova, O., Kruglov, K., Semenov, O., Los, O., & Popovych, I. (2020). Psychological safety of the learning environment in sports school as a factor of achievement motivation development in young athletes. *Journal of physical education and sport*, 20(1), 14-23.
- Budd, E. L., McQueen, A., Eyler, A. A., Haire-Joshu, D., Auslander, W. F., & Brownson, R. C. (2018). The role of physical activity enjoyment in the pathways from the social and physical environments to physical activity of early adolescent girls. *Preventive medicine*, 111, 6-13.
- Cheng, L. A., Mendonça, G., & Farias Júnior, J. C. d. (2014). Physical activity in adolescents: analysis of the social influence of parents and friends. *Jornal de pediatria*, 90, 35-41.
- Cohen, L. (1980). Behavioral and social science research. *Journal of Dental Research*, 59(3_suppl), 1347-1352.
- Coreia, M. E., Rosado, A., Serpa, S., & Ferreira, V. (2017). Fear of failure in athletes: Gender, age and type of sport differences. *Revista iberoamericana de psicología del ejercicio y el deporte*, 12(2), 185-193.
- Correia, M. E., & Rosado, A. (2018). Fear of failure and anxiety in sport. *Análise Psicológica*, 36(1), 75-86.

- Dogan, P. K. (2018). Examining the Relation between the Fear of Negative Evaluation and the Anxiety for Social Appearance in Folk Dancers. *Journal of Education and Training Studies*, 6(3), 59-65.
- Emadpoor, L., & Lavasani, M. G. (2016). The relationship between perceived social support with psychological well-being in students. *Journal of Psychology*.
- Eskandari, E., Jalali, A., Moosavi, M., & Akrami, N. (2019). Predicting psychological resilience based on social support and attachment style mediated by self-efficacy and meaning in life. *Positive Psychology Research*, 5(2), 17-30.
- Fletcher, D., & Hanton, S. (2001). The relationship between psychological skills usage and competitive anxiety responses. *Psychology of sport and exercise*, 2(2), 89-101.
- Hosseini, E., & Farzan, F. (2018). An examination of the role of social support in women's sport commitment to sports. *Sport management journal*, 10(1), 137-148.
- Lerche, V., Neubauer, A. B., & Voss, A. (2018). Effects of implicit fear of failure on cognitive processing: A diffusion model analysis. *Motivation and Emotion*, 42, 386-402.
- Li, X., Wu, H., Meng, F., Li, L., Wang, Y., & Zhou, M. (2020). Relations of COVID-19-related stressors and social support with Chinese college students' psychological response during the COVID-19 pandemic. *Frontiers in psychiatry*, 11, 551315.
- Malkoç, A., & Yalçın, İ. (2015). Relationships among resilience, social support, coping, and psychological well-being among university students. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(43), 35-43.
- Mann, A., Singh, G., & Hooda, H. (2018). Mental toughness and competitive anxiety between high and low performer's football players. *International Journal of Physiology, Nutrition and Physical Education*, 3(1), 938-941.
- Marin, M.-F., Lord, C., Andrews, J., Juster, R.-P., Sindi, S., Arsénault-Lapierre, G., Fiocco, A. J., & Lupien, S. J. (2011). Chronic stress, cognitive functioning and mental health. *Neurobiology of learning and memory*, 96(4), 583-595.
- Martens, R., Vealey, R. S., & Burton, D. (1990). Competitive anxiety in sport.
- Masoudnia, E. (2011). Relationship between perceived social support and risk of postpartum depression disorder.
- Namdari, A., & Nouri, N. (2018). Roles of perceived social support and resilience in women's post-divorce adjustment. *Journal of Social Problems of Iran*, 9(1), 25-50.

- Page, C. E., & Coutellier, L. (2018). Adolescent stress disrupts the maturation of anxiety-related behaviors and alters the developmental trajectory of the prefrontal cortex in a sex-and age-specific manner. *Neuroscience*, 390, 265-277.
- Rabiee, P., Shahgholian, M., & Hashemi Razini, H. (2022). Predicting responses in failure situation based on language mindsets among EFL learners: Mediating role of goal orientation and self-regulated learning. *Educational Psychology*, 18(65), 83-105.
- Safouraei Parizi, S., & Safouraei Parizi, M. (2019). The relationship between social support and resilience with the mediating role of life expectancy in corona patients. *Islamic Psychology Research*, 3(1), 75-102.
- Sagar, S. S., Busch, B. K., & Jowett, S. (2010). Success and failure, fear of failure, and coping responses of adolescent academy football players. *Journal of Applied Sport Psychology*, 22(2), 213-230.
- Sarason, B. R., Sarason, I. G., & Pierce, G. R. (1990). *Social support: An interactional view*. John Wiley & Sons.
- Sheikh, M., Bay, N., Ghorbani, S., & Esfahani Nia, A. (2022). Effects of social support and physical self-efficacy on physical activity of adolescents. *International Journal of Pediatrics*, 10(4), 15823-15834.
- Siedlecki, K. L., Salthouse, T. A., Oishi, S., & Jeswani, S. (2014). The relationship between social support and subjective well-being across age. *Social indicators research*, 117, 561-576.
- Vaez Mousavi, M., & Mousavi, S. (2014). Factors influencing sports success based on theories and related models. *Sports Psychology Studies*, 10, 25-50.
- Warren, J. I., Stein, J. A., & Grella, C. E. (2007). Role of social support and self-efficacy in treatment outcomes among clients with co-occurring disorders. *Drug and alcohol dependence*, 89(2-3), 267-274.
- Weiner, B. (2018). The legacy of an attribution approach to motivation and emotion: A no-crisis zone. *Motivation science*, 4(1), 4.
- Wilson, J. M., Weiss, A., & Shook, N. J. (2020). Mindfulness, self-compassion, and savoring: Factors that explain the relation between perceived social support and well-being. *Personality and Individual Differences*, 152, 109568.
- Wu, M., Yang, Y., Zhang, D., Zhao, X., Sun, Y., Xie, H., Jia, J., Su, Y., & Li, Y. (2018). Association between social support and health-related quality of life among Chinese rural elders in nursing homes: the mediating role of resilience. *Quality of Life Research*, 27, 783-792.
- Yang, N., MacArthur, D. G., Gulbin, J. P., Hahn, A. G., Beggs, A. H., Easteal, S., & North, K. (2003). ACTN3 genotype is associated with human elite athletic performance. *The American Journal of human genetics*, 73(3), 627-631.